

CHDPU
CHIRCHIQ DAVLAT
PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

AUEZOV
UNIVERSITY
1943

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

O'ZBEKISTON GEOGRAFIYA JAMIYATI

O'SH DAVLAT UNIVERSITETI

M.O.AVEZOV NOMIDAGI
JANUBIY QOZOG'ISTON UNIVERSITETI

GEOGRAFIYA FANIDA TIZIMLI YONDASHUV:
NAZARIYA, EKSPERIMENT, AMALIYOT VA TA'LIM

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
MATERIALLARI

2025-yil 16-17 iyun

Chirchiq-2025

Odamlar turizm va sayyohlikka qadim zamonlardan buyon qiziqib keladilar. Turistik obyektlarga e’tiborsizlik katta kichik, kuch va mablag‘ talab etadi. Hozirgi vaqtda Toshkent viloyati tumanlarida turistik obyektlarga e’tiborli bo’lish tadbirlari amalga oshirilmoqda. Uni Toshkent turistik obyektlari misolidagi chora tadbirlari misolida ham ko’rishimiz mumkin.

Passiv tadbirlarga quyidagi choralar kiradi:

Maktab va kichik yoshdan turistik obyektlarga ziyon qilmaslik;

Ular atrofida ustiga chiqindi tosh va ahlatlarni tashlamaslik;

Turistik obyektlar atrofiga, yaqiniga va ustiga og’ir inshootlarni qurmaslik;

Turistik obyektlar haqida chiroyli reklama banerlari qo’yib tag’ib va targ’ibot qilish;

Turistik obyektlar tarixini keng o’rgatish;

Turistik obyektlarga katta hurmat ko’rsatish va ularni kelajak avlodga yetkazish;

Xar bir dars va ma’ruzalarda ularni tarbiyaviy soatlarda ma’lumotlarini kengaytirish;

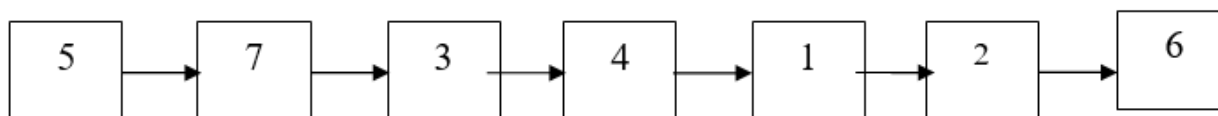
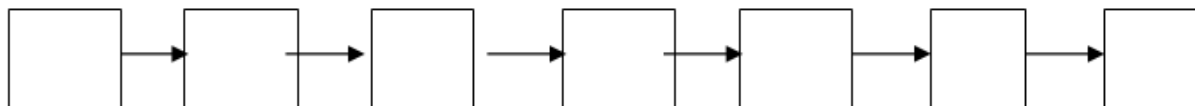
Turistik obyektlarni keng o’rganish va asrab avaylash lozim.

O’zbekistonda tarixiy madaniy turizm soxasini joylashtirish turlariga berilgan ta’rifni atamalar bilan juftlang

Mehmonxonalarning xili	tavsifi
Otel-lyuks	
O’rta(klass) bo’g’inli mehmonxona	
Mehmonxona-apartament (apart-otel)	
Iqtisodiy bo’g’in (klass) mehmonxonasi	

Turistik obyektlar ko’ra ketma-ketligini ifodalagan holda tegishli raqamlarni kataklarga yozing.

1) Zangiota; 2) Ko’kaldosh; 3) Shoxizinda; 4) Zomin; 5) Ichanqala; 6) Xazrati imom Masjidi; 7) Sitorai Mohi xosa;

Жавоби

Savollar to’plami

- Turizmning rivojlanish omillarini, asosiy yo’nalishlarini sanang.
- Turizm rivojlanishiga ta’sir etuvchi ijtimoiy-iqtisodiy omillarga nimalar kiradi?
- Rekreatsion geografiyaning rivojlanishiga XX asrning ikkinchi yarmida hissa qo’shgan olimlar kimlar?
- Turizm rivojlanishiga ta’sir etuvchi demografik omillarga nimalar kiradi?
- Turizm rivojlanishiga ta’sir etuvchi ijtimoiy-psixologik omillarga nimalar kiradi?
- Respublikamizda turistlarni qabul qilish salmog’i eng past bo’lgan viloyatlar qaysilar, sababini ko’rsating?
- Turizm rivojlanishiga ta’sir etuvchi tibbiy-biologik omillarga nimalar kiradi?
- Turizm rivojlanishiga ta’sir etuvchi tabiiy omillarga nimalar kiradi?
- Xalqaro reytingda Chennay chet ellik sayyohlar soni bo’yicha jahon reytinggida nechanchi o’rinda turadi?

Oliy o‘quv yurtlarida maxsus va umumiy o‘rta ta’lim maktablarida yangi avlodni kamol toptirishga qaratilgan ta’lim-tarbiya ishlarini yanada yuqori pog‘onalarga ko‘tarish pedagoglarning oldiga (qo‘ygan) turgan eng asosiy vazifalardan biridir. “Ta’lim to‘g‘risida”, “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonunlari va qarorini bajarish va uni hayotga tatbiq qilish ishlarini shunday darajaga ko‘tarish zarurki, u barcha yoshlarimizni chuqur va puxta bilim olishlarini erkin fikrlovchi shaxs bo‘lib yetishishlarini, kerakli malaka va ko‘nikma hosil qila olishlarini ta’minlay olish lozim. Bu borada Davlat ta’lim standartlariga muvofiq ijodiy izlanish, zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyani joriy etish fanlarning yutuqlaridan foydalanish, ilg‘or tajribalarni ko‘lamli ravishda amalga oshirish va yanada samarali davom ettirish talab qilinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – T.: O‘zbekiston, 1997.
2. Abduqodirov A.A., Ishmuxamedov R., Pardayev A. “Ta’limda innovatsion texnologiyalar (ta’lim muassasalari pedagog-o‘qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar)”.-T.: Iste’dod, 2008.-180 bet.
3. Amanbayeva Z.A., Ilyasov E.I., Imomaliyev O., Ibragimov H. “Ta’limning faol va interaktiv usullaridan turizm fanlarini o‘qitishda foydalanish. Tabiiy fanlar: yangi yondashuvlar va dolzarb tadqiqotlar (1), 471-477.
4. Gulmetov F.E., Allabergenov A.A. Turizm geografiyasi: Kasbhunar kollejlari uchun o‘quv qo‘llanma. — T.: “Talqin”, 2004/
5. Mirzayev M.A., Alieva M.T. “Turizm asoslari” o‘quv qo‘llanma T.2011.

KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA FANLARNI O‘QITISHNING METODIK ASOSLARI

Maxmudova Ch.I.
(CHDPU, Chirchiq)

Annotatsiya. Mazkur maqolada geografiya fanini o‘qitishda kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan ta’limning dolzarbligi, uning o‘quvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirishdagi o‘rni va o‘qituvchining metodik tayyorgarligi bilan bog‘liq jihatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, kompetensiyaviy yondashuv talabalarning geografik tafakkuri, amaliy bilimlari, global muammolarni anglash, tahlil qilish va ularni hal etishga yo‘naltirilgan mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda muhim omil ekanligi yoritilgan.

Kalit so‘zlar: professional kompetensiya, kompetensiyaviy yondashuv, kasbiy moslashuvchanlik, global muammolar, GIS texnologiyalari, integratsiya, innovatsion yondashuv, ekologik xavfsizlik, ijtimoiy-geografik xususiyatlar.

Методологические основы преподавания дисциплин на основе компетентного подхода

Аннотация. В статье анализируется актуальность обучения на основе компетентного подхода в преподавании географии, его роль во всестороннем развитии личности ученика, аспекты, связанные с методической подготовкой учителя. Также подчеркивается, что компетентный подход является важным фактором развития географического мышления учащихся, практических знаний и навыков самостоятельного мышления, направленных на понимание, анализ и решение глобальных проблем.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, компетентный подход, профессиональная гибкость, глобальные проблемы, ГИС-технологии, интеграция, инновационный подход, экологическая безопасность, социально-географические характеристики.

Methodological basis of teaching subjects based on a competency-based approach

Abstract. This article analyzes the relevance of competency-based education in teaching geography, its role in the comprehensive development of students’ personalities, and aspects related to the methodological preparedness of teachers. The article also highlights that the competency-based approach is a key factor in developing students’ geographical thinking, practical knowledge, understanding of global issues, analytical skills, and the ability to think independently in addressing these challenges.

Keywords: professional competence, competency-based approach, professional adaptability, global issues, GIS technologies, integration, innovative approach, environmental safety, socio-geographical features.

Bugungi globallashuv jarayonida malakali pedagog-kadrlarni tayyorlash ko‘p jihatdan ularning metodik tayyorgarligi, o‘z faniga zamonaviy yondashuvi hamda o‘quvchilarga chuqur bilim bera olish qobiliyatiga bog‘liq. Yangi avlod davlat ta’lim standartlariga muvofiq, ta’lim tizimida kompetensiyaviy yondashuv markaziy o‘rin egallamoqda. Ayniqsa, murakkab axborotlarni tahlil qilish, geografik hodisalar va ularning sabab-oqibat aloqalarini talabalarga to‘g‘ri yetkazish - hozirgi kunda o‘qituvchidan yuqori darajada professional kompetensiyani talab etadi. Oliy ta’lim dasturlari endilikda faqat bilim berish bilan cheklanmay, balki mustaqil fikrlaydigan, muammoni hal qila oladigan, axborotni izlab topib uni tahlil qila biladigan mutaxassislarni tayyorlashga yo‘naltirilmoqda.

Mamlakatimizda kompetensiyaviy yondashuv asosida ta’lim standartlari joriy qilinishi pedagoglar oldiga yangi vazifalarni qo‘ymoqda. Shuning uchun boshqa fanlar qatori geografiya fanini ham zamon talablari asosida o‘qitish, uni chuqur o‘rgatish va talabalarni amaliy faoliyatga tayyorlash muhim hisoblanadi.

Kompetensiyaviy yondashuv – bu talaba yoki o‘quvchining bilimini faqat eslab qolish emas, balki uni real hayotiy vaziyatlarda qo‘llay olish, mavjud muammoni hal etish orqali amaliy faoliyatda qo‘llash qobiliyatidir. “Kompetensiya” tushunchasi ta’lim sohasiga psixologik va pedagogik ilmiy izlanishlar natijasida kirib kelgan bo‘lib, lotincha “competere” – “munosib bo‘lmoq”, “qobiliyatli bo‘lmoq” degan ma‘noni anglatadi[2]. Geografiya fanida kompetensiyaviy yondashuvning ahamiyati - bu nafaqat bilim yoki ko‘nikma, balki maqsadga yo‘naltirilgan motivatsiya, mavjud bilimlar, faoliyat nazorati va irodaviy yo‘nalishlarning uyg‘unlashuvidan tarkib topgan shaxsiy sifatdir. Geografiya faqat nazariy bilimlarni o‘rganish emas, balki atrof-muhitga ongli munosabatni shakllantirish, inson va tabiat o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikni tahlil qilish, resurslardan oqilona foydalanish, ekologik madaniyatni rivojlantirishga qaratilgan muhim fan sanaladi. Shuning uchun ham uni o‘qitishda kompetensiyaviy yondashuv zaruriyati ortib bormoqda.

Toponimika fani yo‘nalishida kompetensiyaviy yondashuv asosida bilim berish natijasida talabalar - geografik ma‘lumotlarni mustaqil izlab topish va tahlil qilish ko‘nikmasiga ega bo‘ladi, xaritalar bilan samarali ishlashni o‘rganadi, statistik ma‘lumotlarni taqqoslab, ulardan xulosa chiqaradi, yashash joyi yoki o‘rganilayotgan hudud haqida chuqur tahliliy fikr yuritiladi, global muammolar yuzasidan asosli, ilmiy asoslangan fikr bildirish qobiliyatini shakllantirib boradi.

Bu borada YUNESKO ham kompetensiyaviy yondashuvni XXI asrdagi ta’lim jarayonining eng muhim tamoyili sifatida baholaydi. Kompetensiyaviy yondashuv amaliyotga yo‘naltirilgan ta’limni qo‘llab-quvvatlaydi, chunki u nazariy bilimlarni hayotda uchraydigan muammolarni yechish uchun amaliy ko‘nikmalarga aylantirishni talab qiladi[3].

Demak, ta’lim jarayonida kompetensiyaga asoslangan yondashuvni amalga oshirishda o‘quv jarayonining barcha tarkibiy qismlari har tomonlama ta‘minlangan taqdirda muvaffaqiyatli bo‘ladi, ya‘ni, bu masalada o‘quv maqsadlarini aniq belgilash, tegishli o‘quv tarkibini tanlash, o‘quv-uslubiy ta‘minotni yangilash, samarali metodlarni tanlash, o‘qitish texnikasi va ta’lim faoliyatini tashkil etish shakllari hamda tegishli kasbiy tayyorgarlikka ega bo‘lish mas‘uliyati o‘qituvchilar zimmasidadir. Shuning uchun kompetensiya faqat bilim yoki ko‘nikma bilan chegaralanmaydi, balki, – bu aniq maqsad, motiv, qiziqish, mavjud bilim, faoliyat nazorati va

irodaviy yo‘naltirilganlikni tartibga solish usullarini o‘zida mujassam etgan shaxsning shaxsiy sifatidir.

Kompetensiyaviy yondashuv asosida faoliyat olib borishda innovatsion metodlar talabalarga shaxsiy va kasbiy rivojlanish uchun zarur bo‘lgan amaliy ko‘nikmalarni shakllantirish imkoniyatini beradi. U individual yondashuvni qo‘llab-quvvatlaydi, bu esa har bir talaba uchun shaxsiy ehtiyojlar va imkoniyatlardan kelib chiqib ta’lim olishni ta’minlaydi[4]. Masalan, toponimika fanining o‘quv mashg‘ulotlarida samaradorlikni oshirish maqsadida “Kartografik sayohat” usulini joriy etish mumkin. Ushbu usulda talabalar avvalo mahalliy landshaftning tabiiy va tarixiy xususiyatlarini tahlil qiladilar. So‘ng GPS qurilmalari yordamida joy nomlarini aniq transkripsiyada belgilaydilar hamda yig‘ilgan ma’lumotlarni mobil ilovalar orqali markaziy geoma’lumotlar bazasiga yuklaydilar. Maydon tadqiqotlari yakunlangach, talabalar o‘z xaritalarida qayd etilgan yangi toponimlarni milliy arxiv manbalari, xalq og‘zaki xotirasi va UNGEGN tomonidan tavsiya etilgan xalqaro standartlar bilan taqqoslaydilar hamda ularning etimologiyasi va tarixiga oid ilmiy xulosalar chiqaradilar.

Bunday yondashuvlar, bir tomondan, talabalarda ilmiy-metodik fikrlashni shakllantirsa, boshqa tomondan, zamonaviy kartografik dasturlar bilan ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, mahalliy toponimikaga oid aniqlangan yangi ma’lumotlar milliy ilmiy zaxiraga qo‘shiladi. Natijada o‘quv jarayoni nazariy bilimlarni real makon-vaqt kontekstida qo‘llashga xizmat qiladi, talabalar esa tahliliy fikrlash, dalillarga asoslangan qaror qabul qilish va ilmiy xulosa chiqarish kompetensiyalariga ega bo‘ladilar.

Shu bilan birga mashg‘ulotlar davomida “Shaxsiy tadqiqot qo‘lyozmasi” metodini qo‘llash ham ijobiy natija beradi. Talaba, ustoz rahbarligidagi individual loyiha doirasida, avvalo, toponimika bilan bog‘liq mavzuni tanlaydi. Keyin esa arxiv hujjatlari, tarixiy va etnolingvistik adabiyotlar asosida tanlangan joy nomining kelib chiqishi, semantik qatlamlari hamda diaxronik o‘zgarishlarini tahlil qiladi. Shu tarzda shakllantirilgan “Shaxsiy tadqiqot qo‘lyozmasi” talabaning faolligi, mas’uliyati va ilmiy-metodik yondashuvini rivojlantirishda samarali platforma vazifasini bajaradi.

Geografiya fanining imkoniyatlari keng, chunki geografiya fani inson va tabiat o‘rtasidagi munosabatlarni o‘rganish orqali talabalarni donishmandlik, ekologik madaniyat, ijtimoiy ong va global tafakkurga yo‘naltiradi. Bu fan orqali talabalar joy nomlarini o‘rganish, ularning tarixiy, madaniy va tabiiy asoslarini anglab yetish, mahalliy va global geografik hodisalarni tahlil qilish malakasiga ham ega bo‘ladilar.

O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida uzluksiz ta’lim tizimi mazmunini yangilash, ta’lim metodikasini takomillashtirish, asosiy fanlarni chuqur o‘rgatishga e’tibor qaratish, o‘qituvchining kasbiy kompetensiyalarini baholash tizimini joriy etish kabi ustuvor vazifalar belgilab qo‘yilgan[1]. Shu boisdan, bugungi o‘qituvchi o‘z fanidan chuqur bilimli bo‘lishi bilan birga, uni o‘rgatishning samarali usullarini ham egallashi lozim.

Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan ta’lim - talabalarga egallagan bilim, ko‘nikma va malakalarni o‘z shaxsiy, kelgusida kasbiy va ijtimoiy faoliyatlarida amaliy qo‘llay olishni shakllantirishda yo‘naltirilgan ta’limdir[5]. Ta’lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuvning mohiyati - talabalarda kundalik hayotda vujudga keladigan muammolarni avval o‘zlashtirgan bilim, ko‘nikmalari va tajribalari asosida hal qilish layoqatlarini rivojlantirishdan iborat bo‘ladi. Boshqacha qilib aytganda, kompetensiyalar davlat va jamiyatning ta’lim tizimi oldiga qo‘ygan ijtimoiy buyurtmasi hisoblanadi. Demak, kompetensiyaviy yondashuv ta’lim tizimi oldida turgan dolzarb masaladir.

XULOSA. Geografiyani o‘qitishda kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan ta’lim o‘quvchining shaxsiy rivojiga, kasbiy yo‘nalishini topishiga, zamonaviy kasblarga tayyorlanishiga xizmat qiladi. O‘qituvchi esa bu jarayonda faqat bilim beruvchi emas, balki yo‘l ko‘rsatuvchi, tahlilchi, tanqidiy fikr yuritishga undovchi shaxs sifatida maydonga chiqadi. Shunday ekan, kompetensiyaviy yondashuvni amaliyotda qo‘llash orqali nafaqat geografiya fanining, balki butun ta’lim tizimining sifat ko‘rsatkichlari oshadi.

Geografiyani o‘qitishda kompetensiyaviy yondashuv asosida ta’lim jarayonini tashkil etish – bu nafaqat o‘quvchilarga bilim berish, balki ularni jamiyatda faol ishtirok etishga tayyorlash demakdir. Bu yondashuv orqali talabalar o‘ziga xos fikr yuritishga, ilmiy izlanishlar olib borishga, geografik tafakkurini rivojlantirishga, global va mahalliy muammolarni tahlil qilishga o‘rganadilar. Ayniqsa, joy nomlari, GIS texnologiyalari, turizm va madaniy meros bilan bog‘liq amaliy topshiriqlar bu jarayonni yanada samaraliroq qiladi. Shu sababli, kompetensiyaviy yondashuv – zamonaviy geografik ta’limning ajralmas tarkibiy qismi sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. “O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 29.04.2019 yildagi PF-5712-son.
2. Sayidova N.S. “Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar” o‘quv–uslubiy majmua. Buxoro – 2024.
3. UNESCO. Rethinking education: Towards a global common good? YUNESKO, 2015. <https://unesdoc.unesco.org/>.
4. Maxmudova Ch.I. “Geografiya ta’limini muvaffaqiyatli tashkil qilishda kompetensiyaviy yondashuvning ahamiyati”. TAMADDUN NURI. Ilmiy, ijtimoiy-falsafiy, madaniy-ma’rifiy, adabiy-badiiy jurnal. 1 (64).2025. ISSN 2181-8258. DOI prefiksi:10.69691.
5. Haqberdiyeva Sh.T. “Ta’lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuvning mohiyati va bilimlarni o‘zlashtirish jarayonining o‘quv faoliyatidagi ahamiyati”. International Conference on Developments in Education Hosted from Toronto, Canada <https://econferencezone.org> April 15th - 16th 2022. 14.

ҚОРАҚҮЛ ВОҲАСИ ТОПОНИМИЯСИНИ ЎРГАНИШДА ИНТЕГРАТИВ ЁНДОШУВ: “ПОЙКЕНТ” ТОПОНИМИНИНГ ТАРИХИЙ-ГЕОГРАФИК ТАҲЛИЛИ

Авезов М.М.
(ЎзМУ, Тошкент)

Аннотация: мазкур мақолада қадимдан ўзлаштирилган воҳалар топонимларини ўрганишга тарихий-географик ёндошув илгари сурилган. Мазкур ёндошув асосида мамлакатимизнинг қадимги суғорма деҳқончилик ҳудудларидан бири бўлган Қорақўл воҳасидаги “Пойкент” топоними этимологияси тарихий-географик таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: топоним, тарихий-географик ёндошув, воҳа, этимология, суғорма деҳқончилик ҳудуди, ойконим, гидроним.

Integrative approach to the study of the toponymy of the karakul oasis: historico–geographical analysis of the toponym “poykent”

Abstract: This article presents a historical-geographical approach to the study of toponyms of oases that have been developed since ancient times. Based on this approach, the etymology of the toponym “Poykent” in the Karakul oasis, which is one of the ancient irrigated agricultural regions of our country, was historically and geographically analyzed.

Keywords: toponym, historical-geographical approach, oasis, etymology, irrigated agriculture area, oikonym, hydronym.

Бухоро вилоятининг Қорақўл воҳасида жойлашган қадимги манзилгоҳ – Пойкент ўзининг кўп минг йиллик тарихи билан кўпчилик изланувчиларни қизиқтириб келган. Пойкент қадимий карвон йўли устида қад кўтарган шаҳар харобаси (милоддан аввалги 4-3 ва милодий 11-асрлар). Бухородан 44 км жанубий-ғарбда, Жондор ва Қорақўл туманлари туташган ҳудудда жойлашган. Бу жой номи турли манбаларда ҳар хил шаклларда қайд этилган. Ўрта аср ёзма манбаларида шаҳар Бойканд, Хитой солномаларида эса Би номлари билан тилга олинади. Унинг номлари “Қуйи шаҳар” маъносини англатади. Шаҳарнинг

geografik jihatlar

Jumayev T.J., Qurbonov Sh.B., Ro‘zmatov B.Z., Turayev Q.T. O‘zbekiston tog‘ zonasining ekoturistik salohiyati va ulardan oqilona foydalanish masalalari	103
Jumayev X.X., Turayev T.A. Qashqadaryo viloyatining tabiiy-geografik turistik va rekreatsion salohiyati	106
Jumaxanov Sh.Z., Mirzaahmedov X.S., Olimjanova N.A. Farg‘ona iqtisodiy rayoni investitsion salohiyatining iqtisodiy geografik tahlili	110
Do‘рманov F.A. O‘zbekistonda urbanizatsiya jarayonlari va ularning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlar	118
Mirzayeva A.Z. Jizzax viloyati turistik obyektlarining afzalliklari	123
Namozov J.A., Ibragimov L.Z. Sug‘oriladigan yerlar iqtisodiy geografik tadqiqotlarning o‘rganish obyekti sifatida (Samarqand viloyati misolida)	126
Niyazov A.A. Transport – geografik rayonlashtirishning ilmiy-nazariy asoslari	130
Payzullayev M.A. Aglomeratsiyalarning shakllanishiga tizimli yondashuv	135
Ражабов Ф.Т. Дарё ҳавзаси қишлоқ хўжалиги тармоқларининг ҳудудий табақаланишини тадқиқ қилишнинг методологик асослари	138
Селищев Е.Н. Стратегические системные приоритеты и ограничения социально-экономической модернизации территории Ярославского региона России	143
Djalilova Sh.Z. Sirdaryo viloyatining turistik salohiyati va uning istiqbollari	147
Umurzoqov Sh.D. O‘zbekiston suv havzalarida baliqchilik xo‘jaligi yuritishning geografik jihatlar	150
Xursanov S.M., Ergasheva O.H. O‘zbekiston aholisining tashqi migratsiyaga ta’sir etuvchi omillar	154
Yusupov X.B. Namangan viloyatidagi urbanizatsiya jaryonlarini rivojlanish omillari	158
Qurbonov P.R. Janubiy O‘zbekistonda urbanizatsiya jarayonlari rivojlanishining demografik muammolari	162
Djurayeva L.V. Toshkent viloyatida rekreatsion xizmatlarning rivojlanishi	165
Qo‘chqarov O. A., Komilova U.S., Umarova U.Z. Shaharlar ekologiyasini inson salomatligiga tasiri (Farg‘ona, Qo‘qon shaharlari misolida)	169
IV SHO‘BA. KARTOGRAFIYADA TIZIMLI YONDASHUV VA GAT	173
Mamatova G.M., Bekanov K.K. Toshkent viloyati demografik web kartalarini yaratish masalalari	173
Tursunboyev R.M., Ibraimova A.A. Google earth engine (gee) dasturi asosida Toshkent viloyati Zangiota tumani tuproq xaritalarini yaratish	178
Hayitova F. Kartografiyada tizimli yondashuv va GIS	182
Эгамбердиев А., Уврайимов С.Т. Абу Райхон Беруний – ер ҳақидаги фанлар таракқиётига катта ҳисса қўшган энциклопедист олим	187
V SHO‘BA. GIDROMETEOROLOGIYA, GIDROLOGIYA VA SUV RESURLARIDAN HAVZAVIY FOYDALANISH MUAMMOLARI	191
Хикматов Ф.Х. Проблемы изменения климата и их освещение в учебной литературе вузов Узбекистана	191
Muxammadiyev S.Z. G‘allaorol tumani iqlim ko‘rsatkichlarining yillar kesimida o‘zgarib borishi	196
Namozov J.A., Kamolova S.A. Amu-Buxoro sug‘orish mashina kanalining tarixiy-geografik tahlil	200
VI SHOBA. TABIATNI MUHOFAZA QILISH VA TABIIY RESURLARDAN TIZIMLI FOYDALANISH	204
Абдуев М.А. Оценка современного экологического состояния Ханбуланчайского водохранилища по гидрохимическим показателям	204
Akramov A. A., Jobborov B.T. Industrial wastes influence on soil productivity	210